

Adviesraad Natuur en Milieu Gemeente Mook en Middelaar

Jaarverslag 2019 van de Adviesraad Natuur en Milieu van de gemeente Mook en Middelaar

Voorwoord

Dit is het eerste jaarverslag van een adviesraad waarvan de realisatie op 8 maart 2018 van start kon gaan door de goedkeuring door de gemeenteraad van initiatiefvoorstel en verordening. Een dergelijke adviesraad is bijna een unicum in Nederland want voor zover bekend functioneerde tot voor kort alleen in de gemeente Deventer zo'n orgaan. Dat is dan ook de raad die voor de adviesraad van onze gemeente in opzet en aanpak het voorbeeld is geweest. Een ander, en eerder, voorbeeld rond samenstelling en functioneren is de Adviesraad Sociaal Domein, voorheen WMO-raad, die door de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in elke gemeente in het kader van de burgerparticipatie dient te worden geformeerd. De Adviesraad Natuur en Milieu (afgekort ANM) loopt vooruit op de Omgevingswet waarin een dergelijke burgerparticipatie op een of andere wijze vorm zal krijgen.

Wethouder Geertjan Wienhoven heeft, na een sollicitatieprocedure voor adviesraadsleden en de benoeming op 15 november 2018 door het college, op 23 oktober van dat jaar de nieuwe adviesraad geïnstalleerd. Het college is hierbij niet over één nacht ijs gegaan, maar na een traject van ruim twee jaar met het opstellen van initiatiefvoorstel en verordening voor de nieuwe raad, gevolgd door de goedkeuring van beide door de gemeenteraad, was er een feestelijke bijeenkomst van een ANM onthaald met kleurrijke bloemen.

Na de installatie van deze adviesraad, die onafhankelijk, gevraagd en ongevraagd, adviseert aan het college van burgemeester en wethouders was er dit jaar een zoektocht naar de juiste wijze van werken, voor zowel de betrokkenen in het gemeentelijk apparaat als voor de adviesraadsleden, expertisedragers en geïnteresseerde burgers. Er was sprake van een 'trial and error'-praktijk waarbij een eerste ongevraagd advies gold als 'proefballonnetje'. Ook voor de contactambtenaar was het zoeken naar de positie tussen 'liaison officer' van de gemeente en toehoorder tijdens de bespreking van de op te stellen adviezen. De medewerking van de gemeenteraad, het college en het ambtelijk apparaat verliep en verloopt constructief.

De adviesraad bestaat uit vijf personen met verschillende expertise, beroepspraktijk en achtergrond. De leden oefenen zonder enige last of ruggespraak hun taak uit, waarvan allen zich in de praktijk nadrukkelijk bewust zijn. De contactambtenaar zit bij de vergadering met inbreng vanuit ambtelijk apparaat en college en verzorgt de lijnen naar relevante informatie en contacten binnen de gemeente. Tijdens de eerste vergaderingen zijn actualiteit, inhoudelijke speerpunten en mogelijke ongevraagde adviezen geïnterpreteerd voor de korte en middellange termijn en geprioriteerd door de adviesraadsleden die al werkenderwijs en met gegeven urgentie afgehandeld worden. Voor de gevraagde adviezen is overleg gevoerd met twee wethouders en de contactambtenaar.

De samenstelling van de ANM

Madeleine van Mansfeld, voorzitter
Jan Alderhout, secretaris
Eric Jansen, lid
Bart Lomans, lid
Martien van Raaij, lid
Arthur Thomas, contactambtenaar namens de gemeente

De vergaderingen van de ANM

Het uitgangspunt is zes keer per jaar in de oneven maanden op de eerste maandag van de maand met alle leden en de contactambtenaar in het gemeentehuis te vergaderen. Adviezen worden in een subgroep voorbereid, geschreven en besproken en in de vergadering of per e-mail geaccordeerd. De ANM is op onderstaande data bijeen geweest:

maandag 7 januari 2019
dinsdag 16 april 2019
maandag 1 juli 2019
maandag 16 september 2019
maandag 11 november 2019

Hierbij dient aangetekend te worden dat om diverse redenen (afspraken, werk, zorg, vakantie) het uitgangspunt van voltallige aanwezigheid niet altijd kon worden gevolgd. Dit gold ook voor het plan om afwisselend te vergaderen in de drie kerkdorpen met een bepaald thema met aankondiging aan de burgers, waarbij hun inbreng gefaciliteerd zou worden. In 2019 is dit nog niet gerealiseerd omdat deze vorm te prematuur werd geacht voor een kersverse adviesraad. In 2020 wordt beoogd daarmee wel te starten. Tevens zijn er meermaals vergaderingen 'en petit comité' geweest om adviezen of strategie voor te bereiden omdat bij een adviseringsprocedure niet alle leden direct betrokken hoeven te worden of omdat het een overleg betrof met leden van het college (op 4 februari en 11 juni).

De advisering in de praktijk

De ANM heeft in het eerste volledige jaar, 2019, naast een aantal interne werkdocumenten (werklijst, ontwerp, communicatieplan, enz.) een drietal adviezen uitgebracht. Eén ongevraagd advies en twee gevraagde adviezen met respectievelijk de nummers A1901, A1902 en A1903. De antwoorden van het college op de adviezen hebben veelal de vorm van een 'stoplicht' waarbij groen staat voor het overnemen van het advies, geel voor nadere overweging en rood voor het niet overnemen. Zowel de adviezen en de antwoorden van het college daarop als de geaccordeerde notulen van de vergaderingen zijn openbaar toegankelijk via de website van de gemeente Mook en Middelaar.

Het eerste, ongevraagde, advies (tevens procedurele try-out) betreft de bakenbomen waaraan de geherintroduceerde bever knaagwerk verricht. Dit advies was ingegeven door de schade die is aangericht aan bakenbomen in De Gebrande Kamp in de gemeente Genneep. De gedachte dat ook bomen op het grondgebied van onze gemeente gevaar lopen leidde tot het advies aan het college contact op te nemen met de eigenaar van de bomen, Rijkswaterstaat, en bij deze instantie te pleiten voor het nemen van maatregelen tot behoud, temeer daar de bomen op de bijzondere bomenlijst van de Bomenverordening 2017 staan. Daarnaast is geadviseerd buurgemeenten als Genneep, Cuijk en Heumen te benaderen om samen actie te ondernemen tot behoud en herstel van de laanstructuur van de bakenbomen. Rijkswaterstaat stelt zich op het standpunt dat de bomen mogen blijven staan maar dat geen maatregelen worden genomen om ze te behouden of te vervangen, ook in het kader van het beleid rond natuurvriendelijke oevers. Het college heeft dit ongevraagde advies beantwoord met de suggestie contact op te nemen met Rijkswaterstaat en pachters van percelen waarop bakenbomen staan met het verzoek gaas te mogen aanbrengen. De gemeente is daarbij bereid tot een tegemoetkoming qua aanschafkosten middels de aanvraag van een zogenaamd Vonkje.

Het tweede, gevraagde, advies betreft de evaluatie en herziening van de Bomenverordening 2017. Deze betrekkelijk snelle evaluatie al na twee jaar stoelt op de vraag of de werkbaarheid van de verordening ten behoeve van inwoners en gemeentelijke organisatie voldoende is. Na overweging en navraag bij verschillende gemeenten en onderzoeksinstellingen is een advies met 23 onderdelen uitgebracht dat met name aandacht vraagt voor de geringe toegankelijkheid en eenduidigheid van de verordening, de gebrekkige voorbescherming van en nazorg aan bomen en de beperkte inhoud van de bijzondere bomenlijst, alsmede de problematiek van exoten. Ook beschadiging, toezicht en opsporing zijn onderdelen van het advies van de ANM, maar in tegenstelling tot de overige adviezen, worden deze niet of nauwelijks gehonoreerd in het antwoord van het college.

Het derde, ook gevraagde, advies betreft de evaluatie van de inzameling van huisafval aangezien het contract met het bedrijf Van Kaathoven per 1 januari 2021 afloopt. De vraag over het 'Grondstoffenplan 2021' van de gemeente was tweeledig, namelijk enerzijds wat te vinden van het voorgestelde scenario 'Tariefzak' gevolgd op termijn door het scenario 'Omgekeerd Inzamelen' en anderzijds het voorstel PMD-afval in plaats van in gratis plastic zakken voortaan in een container aan te leveren. Dit om te voldoen aan het rijksoverheidsbeleid om de hoeveelheid restafval tot maximaal 100 kg per huishouden per jaar terug te brengen in het kader van het project VANG (Van Afval Naar Grondstof), maar ook omdat een hernieuwde aanbesteding van het huidige Diftar-systeem waarschijnlijk niet tot offertes zal leiden. De ANM heeft, na bureaustudie, overleg met onderzoekers

in Delft en Wageningen en uitgebreide inbreng van vakexperts, een advies uitgebracht over alle vier mogelijke scenario's (dus ook over het huidige systeem 'Weging' en het scenario 'Frequentie') om een zo evenwichtig mogelijke verhouding tussen de aspecten 'milieu', 'kosten' en 'service' tot stand te brengen. Daarmee heeft de ANM naast een antwoord op de adviesvragen ook aanvullende onderbouwde adviezen gegeven aangaande afvalbeleid. Na de bewonersbijeenkomsten in Middelaar (2 oktober) en Mook (9 oktober) en het inwinnen van het advies van externe deskundigen en andere gemeenten heeft de ANM gekozen voor het scenario 'Tariefzak' in lijn met het gemeentelijk grondstoffenplan, zij het dat een eventueel later 'Omgekeerd Inzamelen' uit dat plan voor de ANM zeker nu niet aan de orde is.

Het uitbrengen van de adviezen als proces

Het uitbrengen van adviezen op het gebied van natuur en milieu is gestart vanuit een 'trial and error'-praktijk. Niet alleen van de kant van de adviesraad overigens, maar ook vanuit de ontvanger van de adviezen: het college van burgemeester en wethouders van onze gemeente. De ANM komt door deze praktijk onderbouwd tot een aantal wensen en aanbevelingen:

- 1) Uit de antwoorden van het college op de drie uitgebrachte adviezen blijkt dat de ANM zich soms al snel op het terrein van uitvoering en handhaving begeeft. Dit leidt in deze antwoorden tot een 'rood stoplicht', dat wil zeggen dat het advies niet wordt overgenomen door het college. Over dit mogelijk ongewenst aspect is op 4 februari een gesprek gevoerd tussen wethouder Geertjan Wienhoven, ANM-lid Jan Alderhout en contactambtenaar Arthur Thomas. Dit heeft vanuit de adviesraad geleid tot extra zorgvuldigheid bij het indienen van ongevraagde adviezen en nadere beschouwing van de aard van advisering bij gevraagde adviezen.
- 2) Daarnaast zijn er ook ongevraagde adviezen die met uitvoering en handhaving niets te maken hebben, maar volgens het college 'niet passen' in het gevraagd advies, met een 'rood stoplicht' als reactie. De vermelding dat niet alleen gevraagd advies maar ook ongevraagd advies op het onderhavige onderwerp gegeven kan worden, kan leiden tot het opnieuw indienen als een extra ongevraagd advies.
- 3) Hoewel de ANM volgens het initiatiefvoorstel en de verordening adviseert aan het college lijkt het gewenst in alle gevallen de adviezen en de reactie van het college daarop door te zetten naar de gemeenteraad. Deze immers heeft de ANM in het leven geroepen en raadsleden vragen zich meermaals af wat er nu precies door de adviesraad wordt gedaan. De ANM zal in 2020 formeel verzoeken aan de gemeente, niet alleen het adviesverzoek en het ANM-advies op de lijst van ingekomen stukken voor de gemeenteraad te plaatsen, maar nadrukkelijk ook bij de openbaar toegankelijke documenten ter attentie van de gemeenteraad te voegen. Daarmee wordt recht gedaan aan informatieverschaffing aan burgers én gemeenteraadsleden.
- 4) Ook bij de advisering door de Adviesraad Sociaal Domein blijkt soms dat een gevraagd advies op korte of zelfs zeer korte termijn gewenst is. Deze wens staat op gespannen voet met de kwaliteit van het advies. Gedegen meningsvorming met hulp van externen vraagt immers tijd.
- 5) Het aspect 'communicatie' is een belangrijk aandachtspunt. Dit geldt zowel extern richting gemeente als intern tussen de ANM-leden onderling. Een snelle en efficiënte berichtgeving en

uitwisseling is essentieel voor het goed functioneren. In beide richtingen kan en moet hier gewerkt worden aan verbetering.

Financiële verantwoording

Krachtens de verordening is per kalenderjaar maximaal € 2000,- beschikbaar voor gemaakte onkosten. Hiervan is in het verslagjaar slechts € 201,99 gebruikt. Gezien de try-out fase van 2019 zijn die uitgaven niet representatief voor mogelijke werkuitgaven van de ANM in komende jaren ten dienste van een adequaat functioneren.

Nawoord

Bij alle leermomenten meent de ANM na afloop van het eerste jaar toch te concluderen dat een positieve bijdrage aan het besluitvormingsproces binnen het gemeentelijk apparaat is geleverd. Externe deskundigheid en ervaring en, niet onbelangrijk, participatie van betrokken burgers, dragen bij aan een soepeler functioneren en een korter traject van lokale bestuursmaatregelen op het gebied van natuur en milieu, ten dienste van het algemeen belang. Al eerder is vermeld dat het functioneren van de ANM van verschillende kanten nog pril is met slechts geringe financiële en bestuurlijke gevolgen en vooral inzet van denk- en doekracht van betrokken burgers. Na een jaar van formeel functioneren lijkt het dat de ANM een waardevolle toevoeging is aan het, op een zo democratisch mogelijke wijze, soepel functioneren binnen het domein natuur, landschap en milieu van de kleine gemeente die Mook en Middelaar is.

Mook, 31 maart 2020